بەردێلک (١)

ژ لۆریا بەدرخان رە.

رابە مێزەکە، حەبەک ل دۆران،
تە خەو درێژ کر، ئەم پڕ ل بەر مان
ئێدن مەزنی، لۆ لۆ لاوە جان
رابە بەدرخان! دێ رابە لۆلۆ!!

***

هشیار بە ئێدی، نهۆ پڕ قەنجە؛
ئاخا کوردستانێ، ژ تە رە گەنجە؛
پاشییا خەوێ، ب زانە رەنجە،
رابە بەدرخان! دێ رابە لۆلۆ!!

***

گورێ دەڤ ب خوین کەتە ناڤ بەرخان
ما نزانی بەرخ؟ بەرخ زارێ کوردان
بوونە ئارمانجا رمێن رۆمان
رابە بەدرخان، دێ رابە لۆلۆ!!

***

دەورا فەلەکێ. ئەگەر کو کینە،
رازان ژ مە رە، قەت ب کێر نینە
مەسکەن نەنڤین، دارو دەڤینە،
رابە بەدرخان، دێ رابە لۆلۆ!!

***

ئیرۆ نامووس، ئیرۆ غەیرەت

دەرو پۆغانان، ئەم بوونە عبرەت

ئێدن بەس نینە، دڤێ حەمبییەت

رابە بەدرخان! دێ رابە لۆلۆ!!

***

چەرخا فەلەکێ، ئەگەر نەسیمە،

پێشی کو هەرچەند، کۆزک کەمینە

چاڤێ خوە ڤەکە، خوەدێ کەریمە،

رابە بەدرخان، دێ رابە لۆلۆ!!

***

چما نابێژی، گەلۆ چ حالە،

سەبرا مە نەما، بنال، بکالە

رابە ژ مە رە، مەیدان کەمالە،

رابە بەدرخان، دێ رابە لۆلۆ!!

١- ئەم شیعرە لە ژێر کاریگەری تێکستی هوزانەکەی ئەمین عالی بەدرخان کە بەناوی (دەلالییا زارۆکان)ە نووسیویەتی.
* گۆڤاری: هاوار: ژمارە ٦، سالّی، ١٩٣٢، ل٢ .

هەسنکەر

هەسنکەرەک شەڤ و رۆژ، دخەبتی ژ دل، جان
خەباتا وی زنجیرەک، کو نا قەتە تو جاران
هەر جارەکێ کو چاکووچ، لێدخست دلخوەش دبوو
ئۆمێدا وی قەویتر، هێڤیبیا وی گەش دبوو
چەند رۆژ هۆلێ پێشڤەچوون، من ژی بالا خوە ددا
زنجیر هێ ئەو زنجیر بوو، دیسا وەکە خوە دما
***
ب وی چاکووچێ بچووک، ئەو زنجیرا قەراسە
ما تو جار تێ شکاندن، گەلۆ کی پێ هەساسە
چوومە ئەز نک هەسنکەر، من ژێ کرە پرسییار
ل بەر پرسییارا من، کارێ خوە کر حەبەک سار
-لۆ! مامێ منی دەلال، کەرەما خوە ئەرزان کە
دلۆپەک ژ دەردێ خوە، ژمن رە ژی نووش جان کە
هەر چەند بالا خوە ددم، ئەڤ چاکووچ و ئەڤ زنجیر،
تنێ بوویە دەردو کول، تشتەکی دن ناکەڤ بیر!
هەتا کەنگێ؟ تێ وسان، ب تەقین و رەقین کە
خێر گونەهێ ڤێ تۆقێ، ژ بەندە رە تەلقین کە.
***
-وەی سەرچاڤان تو هاتی، لۆ لاوکێ زەمانی

ژ خوه ئەز بووم چاڤنهێر، تە ب خوه کر خویانی
هێژ هەتانی ڤێ دەمێ، تو کەس نەهات ب مەراق
نەگۆتن گەلۆ چی یە، ئەڤ تەقین و ئەڤ تەراق
گوهدار ببە کورێ من، تو هێژایی خویایە
سرێ ژ تە ڤەشێرم، ئەو ژ بۆ من جەزایە
بەری یا من فەرزترە، گۆتنا باڤ وکالان
گەلەک ل جێ گۆتنە، رەحمەت ل وان ب باران
وان گۆتنە«یێ بێسەبر، تم تهن وتم بێ ئاڤ
هوورک هوورک ب دەرزیێ، قولتەین دبن ساردەلاڤ»
ئەڤ خەبات و جەهدا من گۆتنا باڤا نی یە
گەر ئیرۆ نەچە سەری، بۆ سبێ هێسا نی یە.
بێ ئومێدی نەقەنجە، تو دەستێ خوە ڤەمالە
نەئەز زێدە خوەه بدم، نە تو بۆ من بنالە
یەکدەست ئەم ب رەپین کن، هەڤال دبە (ذو الجلال)
برا تۆقا دیلییێ، ببە پۆلایێ زەلال
ئەم ڤێ تۆقا لانەتی، ژ سەرێ خوە بدەرخن
هنگێ برا ببینن، یا ئەم گورن یا بەرخن.

* گۆڤاری: هاوار، ژمارە: ٧، ساڵی ١٩٣٢، ل٤-٥ .

د شورەزارەکێ دە

ئەزو هەڤالەکی خوە ل سەر ڕێکێ دمەشن
ئەم ژ کێرا هاتنە کودا دچن؟ ناپرسن.
ژحالێن خوە دزانن ئەم، ڕێوین قەدیمن
چقاس زەمان دبۆرە خوە بێ مەجال دبینن
سۆل د لنگێ مە نەما، پرتینە جلێ مە
نەینۆکێ مە درێژن، بوونە گولی پۆرێ مە.
تنێ تشتێ ب مە رە کو وەکی بەرێ مانە
کەشکۆل گۆپالێن د مە، ئەڤان ب مە رە وەفانە
هێستریێن چاڤبەلۆق، جارنا د کەت لنگێ مە
ئێشا د ڤان میراتان داڤێت دا سەر دلێ مە.
گاڤا دبوو زڤستان مە رجف جانێ تازی
کو هاڤینا گەرم دهات بێ فێدە بکە گازی،
هێدی هێدی جانێ مە قەشم و قەرتیش دەردخە
بەر ئافاتان هین دبن، بڤی نەڤێ خوە ب خوە
ب ڤی حالی ئەم دچن، بێ ئەقلێ خوە بێ شعوور
ئەڤ ڕێیا ما بێ داوی پێشڤە دچوو دوور کو دوور
***
ڕۆژەک دیسان ژ ڕۆژان قەت حال دمە نەما بوو

نه گوند و نەگوندییەک ئەو جھ پێدا تەنها بوو
چما شووندا هنەک دەنگ هاتە ژ ناگیهانی
لێ بالا خوە ددمێ ئەو دەنگ پڕ کوور د نالی.
من دل کر کو ببێژم: مێزە بکی هەڤالۆ
مەگەر ئەو ژی بهیستی، کو گۆتە:
-ئەی دەلالۆ!
ئەڤ چ دەنگە دنالە؟ گەلۆ ل ڤی جهێ ها
نەبە ئەو ژی وەکە مە کەرامپەرێ بەر ب با.
***
وسان دەرکەت تەخمینا هەڤالۆکێ نکتەدان
بەخت رەشەکی کوردمانج بوو، دکر ئاخ و ئۆخ ئامان
من ژێ رە گۆت:
-ئەی برا تە چ حال و حەواله؟
چمان وسان ل ئەردێ ڤەکەتی و دناله؟
وی ژی ل من ڤەگەراند، گۆت:
-«دەردێ من گرانە،
چیرۆکا من درێژە، بێت نڤیسین رۆمانە
ئەز ژ کوردێن سەرحەدێ؛ مەلازگرە گوندێ من
ئەز دەرکەتی هەفت سالە، ب هش و ب دلێ من
زمانێ مە بوو سەبەب، بوو فەلاکەت ژ بۆ مە
مرۆڤێن چاڤسۆر هاتن، ژێ رە دگۆتن: رۆمە
زمانێ مەیی دەلال «یاساخ» کرن ب زۆری
زمانێ خوێی خوار بۆ مە کرن مەجبووری

ئێدن جورمەک مەزن بوو، ب کوردمانجی خەبەردان
گوهـ نەدانی هەدێ کێ؟ هەسپ و سونگی و زیندان
ئێدن وسان نەدبوو، مە چەندەکان خوە کارکر
ل هەمبەری دژمنان مە هەسپێ خوە پڕ غار کر
لێ... فەلەکێ ب مە رە نەبر سەرێ ئەم قەلس مان
وەکە نۆکێن ل کەڤر ئەم ل دەران بێکەس مان
دێ و باڤێ من هەمی ب تەڤایی وەندانە
- هەڤالێ منێ ئەول خوە ئاڤێتە ناڤ-
-گەلۆ تو قەت نزانی ل کیژان ئالی مانە؟
لۆ؛ براۆ! زنارۆ چمان تومن ناس ناکی
ئەز فەرزەندێ برامە، ئەمن ژ دێ و باڤکی»
***
هەردوو بران همبێز بوون ب کول گری و کەسەر
عەردو ئەزمان هەژییان، ئاگر کەتە داروبەر.

گۆڤاری: هاوار، ژمارە: ١٠، سالی، ١٩٣٢، ل٤-٥ .

تابووتا بخوین

شێخ عەڤدرەحمانێ گاسی چوو رەحمەتێ

ل عەردێ دنێرم دلۆپێن خوینێ
ددمە سەر شۆپێ چ ببینم ئەز
دارو بەر، کەڤرو کوچ گش دکن شینێ
بێ حەمدی جانێ خوە دقیرینم ئەز.
***
تابووتەک دناڤا عەورەکی بخوین
مەلەکان کشاندن ئەزمانێ ژۆرین
ترسەکێ دا سەر من لبتیم رجفین
بەر چاڤێ من رەش هات دلبۆرینم ئەز
***
ئەو تابووت، تابووتا عەڤدرەحمان بوو
سەر دنیا دەرەوین ئەو یەک مێڤان بوو
گەر تەرکی حەیات بوو، جەننەت مەکان بوو
ب رەحما وی شا بن هەمی کوردو ئەز
***
لێ سەد حەیف ژ بۆ تە ئەی رەحمان شێخم
چڤاسی کورد هەنە ژ بۆ تە بێخم

تێلەکی گازیێ، ولێخم، لێخم
ئەو هاوار هندکە ژێ تێرنابم ئەز
***
شەهادەت، مە نەدیت وسان ب عبرەت
جینایەت، خیانەت وسان ب رقەت
ژ بونا مرۆڤێ خوەدان حەمیەت
تاریخا رۆژا تە شین! قەید دکم ئەز

* گۆڤاری: هاوار، ژمارە: ١١، ساڵی ١٩٣٢، ل٦ .

جەگەرخوین

د دەما هەشێ من وەندا دبوویی
مزگینەک ژ من رە هات و گۆت: بخوین.
من جەگەر پەرتی، من دل هیلۆیی،
مێزە کر ئەڤ مزگین ب ناڤێ جەگەرخوین
***
هەڤالێ خۆشەویست پەسنا گوندێ من،
ب ئاه و کەسەران پێشکێش ددی من.
ژ نوو ڤە پێتەک ئار، داسەر داغێ من.
دەردو کول تەڤدا ییێن تەوشێ جەگەرخوین!
***
دێرک پڕ خوەشە هێژایە پەسنێ؛
چ بکم ناکەڤ دەست؛ ژ بەر ڤێ خەسمێ
ب دل بریندارن کوردێن ڤێ نەسلێ،
نە ئەز و تو تەنێ هەمی جەگەرخوین!
***
ما مادەن هندکە ژ دارێن بەران،
ئۆسمانیە سێوەرک، مووشا- سەرحەدان.
ژ چیایێ تورۆزێ حەتا دەشتا- رەوان،
گش غابن! هن چێتر بزان جەگەرخوین.